

Udskriftsdato: 3. januar 2026

CIR1H nr 10028 af 22/10/2025 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Sager mod offentligt ansatte

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 11238

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Sager mod offentligt ansatte

1. Overblik og tjekliste

I sager mod offentligt ansatte, herunder ansatte i politi og anklagemyndighed, skal det overvejes:

- hvem der har kompetencen til at efterforske og afgøre tiltalespørgsmålet,
- om der skal ske forelæggelse af sagen for statsadvokaten eller Rigsadvokaten,
- om der skal ske indberetning af sagen til Rigsadvokaten eller ansættelsesmyndigheden.

Regler og retningslinjer er beskrevet opdelt efter stadie af sagen, hvilken personalegruppe der er tale om, og - for visse grupper - om det strafbare forhold er begået i eller uden for tjenesten.

2. Efterforskning og sagsbehandling

2.1. Før indledning af efterforskning – kompetencen til at efterforske

2.1.1. Sager mod politipersonale, jurister og andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning (forhold begået i tjenesten)

Anmeldelser modtaget den 1. januar 2022 eller derefter

Anmeldelser om strafbart forhold begået i tjenesten af politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning, skal indgives til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, jf. herved retsplejelovens § 1020. Indgives anmeldelsen til politiet eller anklagemyndigheden, videresendes den straks til Politiklagemyndigheden. For den nærmere afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen se pkt. 4.1.1.

Politiklagemyndigheden forestår efterforskningen i sagen og oversender herefter sagen til statsadvokaten, der træffer afgørelse om tiltalespørgsmålet, jf. retsplejelovens § 1020 d.

De regionale statsadvokater behandler alle sager, som er efterforsket af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, herunder sager mod ansatte i National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) og Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet (SSK).

Politiklagemyndigheden underretter selv den disciplinære myndighed – Rigspolitiet eller Rigsadvokaten – om sagen.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan behandles af vedkommende politikreds, jf. retsplejelovens § 1020 b, stk. 1. Det drejer sig om sager:

1. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

Det samme gør sig gældende for så vidt angår sager, hvor politipersonale i forbindelse med udrykningskørsel overtræder færdselslovens hastighedsbestemmelser i et køretøj mærket med politiets kendetegn eller med synlige udrykningssignaler, medmindre der er konkret anledning hertil, jf. retsplejelovens § 1020 b, stk. 1. Er der tale om et "civilt" køretøj, skal sagen overgives til Politiklagemyndigheden, der forestår efterforskningen og vurderer, om der er tale om udrykningskørsel.

De nævnte sager kan behandles (og afgøres, jf. pkt. 3.1.1.) af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til efterforskning.

Politiklagemyndigheden efterforsker i øvrigt ikke sager, hvor politipersonale i forbindelse med udrykningskørsel overtræder færdselslovens hastighedsbestemmelser i et køretøj mærket med politiets kendetegn eller med synlige udrykningssignaler, medmindre der er konkret anledning hertil, jf. retsplejelovens § 1020 b, stk. 1. Er der tale om et "civilt" køretøj, skal sagen overgives til Politiklagemyndigheden, der forestår efterforskningen og vurderer, om der er tale om udrykningskørsel.

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter denne var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden var omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordning. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed). Udvidelsen af Politiklagemyndighedens kompetence medfører ikke ændringer i forhold til behandlingen af straffesager mod politipersonale og jurister i politikredsene og Rigspolitiet vedrørende forhold begået i tjenesten, hvorfor der henvises til det ovenstående afsnit vedrørende anmeldelser modtaget den 1. januar 2022 eller derefter.

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning. Straffesager mod disse personalegrupper vedrørende forhold begået i tjenesten, hvor anmeldelse er modtaget før den 1. januar 2022, behandles efter følgende retningslinjer:

Andre ansatte end politipersonale og jurister i politikredsene og Rigspolitiet (forhold anmeldt før den 1. januar 2022)

Anmeldelser om strafbare forhold mod andre ansatte i politiet, f.eks. kontorpersonale og civilmedarbejdere, behandles af vedkommende politikreds, uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der som udgangspunkt skal behandle sagen, forelægges sagen for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager:

1. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan behandles (og afgøres, jf. pkt. 3.1.1.) af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til efterforskning.

Ansatte ved statsadvokaterne (forhold anmeldt før den 1. januar 2022)

Anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat ved en statsadvokat, behandles af politidirektøren. Reglen gælder alle grupper af ansatte, herunder statsadvokaten selv, og uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten.

I tilfælde, hvor tiltalespørgsmålet skal afgøres af statsadvokaten jf. pkt. 3.1.3., skal politidirektøren orientere vedkommende regionale statsadvokat om sagen. Orienteringen skal så vidt muligt ske, inden efterforskningen påbegyndes. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages.

Væsentlige spørgsmål vedrørende efterforskningen forelægges ligeledes for statsadvokaten.

Hvor den pågældende gør tjeneste hos den statsadvokat, der ellers skulle have behandlet sagen - eller hos den til hvem en afgørelse er påklaget - forelægges sagen for Rigsadvokaten med henblik på stillingtagen til den videre behandling af sagen, herunder eventuelt videresendelse til en anden statsadvokat. Det samme gælder sager mod statsadvokaten selv. Sagen forelægges for Rigsadvokaten af politidirektøren.

Der er ikke fastsat særlige regler om kompetencen til at behandle anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i Rigsadvokaturen. Det er således de almindelige regler i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67, der finder anvendelse, medmindre der findes særlige forelæggelsesregler.

Såfremt det drejer sig om sager af lidt alvorligere karakter, må det afgøres efter en konkret vurdering, på hvilket niveau en afgørelse bør træffes.

2.1.2. Sager mod politipersonale, jurister og andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning (forhold begået uden for tjenesten)

Anmeldelser om strafbare forhold begået uden for tjenesten af politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning, behandles af vedkommende politikreds. For den nærmere afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen se pkt. 4.1.1.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der, som udgangspunkt, skal behandle sagen, forelægges sagen for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager, hvor

1. den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan behandles (og afgøres, jf. pkt. 3.1.1.) af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til efterforskning.

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter den dagældende politiklageordning var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordning. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed).

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning.

2.1.3. Sager mod civile ansatte i politiet og anklagemyndigheden som ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse eller strafforfølgning (forhold begået i og uden for tjenesten)

Anmeldelser om strafbare forhold mod civile ansatte i politiet og anklagemyndigheden som ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse eller strafforfølgning behandles af vedkommende politikreds, uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten. For den nærmere afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen se pkt. 4.1.1.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der, som udgangspunkt, skal behandle sagen, forelægges sagen for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds. Uopsættelige efterforskningsskridt skal dog foretages.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager:

4. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
5. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
6. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan behandles (og afgøres, jf. pkt. 3.1.1.) af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal behandles af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til efterforskning.

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter den dagældende politiklageordning var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordningen. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed).

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning.

2.1.4. Udgået

2.1.5. Straffesager mod andre offentligt ansatte

For behandling af sager mod andre offentligt ansatte kan der gælde særlige retningslinjer - se f.eks. Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om straffesager mod sundhedspersonale.

2.1.6. Klagesager

Adfærdsklager

Klager over adfærden udvist i tjenesten af politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning undersøges og afgøres af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, jf. herved retsplejelovens § 1018. Indgives klagen til politiet eller statsadvokaten, oversendes klagen straks til Politiklagemyndigheden, medmindre klagen er egnet til notitsbehandling efter retsplejelovens § 1019 k.

Efter retsplejelovens § 1019 k kan en adfærdsklagesag slutes ved en samtale mellem en leder i politiet eller anklagemyndigheden og klageren (notitssagsbehandling). Notitssagsbehandling kan kun gennemføres, hvis klageren er indforstået hermed. Hvis en adfærdsklage indgives til politiet, kan politiet tilbyde klageren en notitssagsbehandling.

Klager modtaget før den 1. januar 2022

Klager modtaget forud for den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter denne var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordningen. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed).

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning.

Fremgangsmåden i forhold til klager modtaget forud for den 1. januar 2022 er imidlertid den samme, som ved klager modtaget efter den 1. januar 2022, hvorfor der i det hele henvises til det ovenfor anførte omkring adfærdsklagers behandling.

Dispositionsklager

Klager over politiets dispositioner inden for strafferetsplejen behandles som udgangspunkt i 1. instans af politidirektøren med klageadgang til statsadvokaten.

Klager over politiets dispositioner uden for strafferetsplejen behandles som udgangspunkt i 1. instans af politidirektøren med klageadgang til Rigspolitiet.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed kan dog behandle og træffe afgørelse vedrørende en dispositionsklage, hvis der er nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler, jf. herved retsplejelovens § 1019 q.

Politiklagemyndigheden kan ligeledes behandle dispositionsklagen, hvis der er nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en igangværende efterforskning i Politiklagemyndigheden, jf. herved retsplejelovens § 1020 i, stk. 2. Det er statsadvokaten, der træffer afgørelse vedrørende en sådan dispositionsklage, jf. herved retsplejelovens § 1020 i, stk. 3.

2.2. Ved sigtelse - eventuel indberetning til Rigsadvokaten eller ansættelsesmyndigheden

2.2.1. Generelt om indberetning til Rigsadvokaten eller ansættelsesmyndigheden

I JMC nr. 9261 af 19. marts 2025 (indberetningscirkulæret), er der fastsat nærmere regler om indberetning til Rigsadvokaten med henblik på Rigsadvokatens eventuelle underretning af ansættelsesmyndigheden.

Efter cirkulærets §§ 1 og 3 skal politidirektøren indberette straffesager mod personer, der er ansat i den offentlige forvaltning og ved domstolene:

- når der rejses sigtelse for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, lov om våben og eksplosivstoffer m.v., eller lov om knive og blankvåben m.v.,
- når der afsiges dom for overtrædelse af andre love, hvorved den pågældende idømmes højere straf end bøde,
- når der sker administrativ inddragelse af førerretten i anledning af en overtrædelse af færdselsloven,
- når der sker ubetinget frakendelse af førerretten eller betinget frakendelse af førerretten i forbindelse med tjenstekørsel, eller
- når der indledes undersøgelse eller rejses sigtelse mod ansatte i Forsvarsministeriets koncern for et strafbart forhold, hvis indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer er et led i gerningsindholdet.

For juridisk personale under Justitsministeriets område samt ved domstolene skal der endvidere ske indberetning, når der sker betinget frakendelse af førerretten, eller hvis det i øvrigt er åbenbart, at sagen kan have betydning for ansættelsesmyndigheden, jf. cirkulærets § 3, stk. 2.

Indberetning skal som udgangspunkt ske til Rigsadvokaten, jf. cirkulærets § 2, stk. 1. Indberetning til Rigsadvokaten sendes til e-mail: rigsadvokaten@ankl.dk.

For en række offentligt ansatte skal indberetning om straffesager ske til en anden myndighed, jf. § 2, stk. 2-6:

- For ansatte i Justitsministeriets departement indberettes til Justitsministeriet
- For ansatte ved kriminalforsorgens tjenestesteder indberettes til Direktoratet for Kriminalforsorgen
- For ansatte ved politiet, bortset fra jurister med Justitsministeriet med tilhørende institutioner som ansættelsesområde, indberettes til rigspolitichefen
- For ansatte ved domstolene indberettes til Domstolsstyrelsen

- For ansatte i Forsvarsministeriets koncern indberettes til Forsvarsministeriets Personalestyrelse.
- Indberetning vedrørende ansatte, som indgår i flybesætninger i Flyvevåbnet, skal i de i § 3, nr. 5, nævnte tilfælde indgives til Forsvarskommandoen.

Om den praktiske gennemførelse af indberetningen henvises til cirkulærets § 4. Der henvises endvidere til spørgetræ i indberetningssager, der er vedlagt som bilag.

2.2.1.1. Efterforskning af ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse

Indberetning til Rigsadvokaten om straffesager mod offentligt ansatte samt sager om seksuelt misbrug af børn mv. skal foretages af politiet, når der rejses sigtelse.

Til brug for Rigsadvokatens vurdering af, om der er grundlag for at underrette ansættelsesmyndigheden om det strafbare forhold, kan politiet foretage efterforskning af ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse.

Politiet kan, i relevant omfang, blandt andet foretage følgende efterforskningsskridt:

- Indhente lønoplysninger fra skattemyndighederne.
- Afhøre den sigtede om vedkommendes ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse.
- Foretage open source efterforskning (OSINT).

Under efterforskningen er det afgørende, at politiet er opmærksom på, at det er Rigsadvokatens kompetence at underrette ansættelsesmyndigheden om det strafbare forhold. Hvis politiet ikke kan afdække ansættelsesforholdet uden at kontakte ansættelsesmyndigheden, må politiet i den forbindelse og som udgangspunkt ikke informere denne om sigtelsens indhold. Politiet må udelukkende afhøre ansættelsesmyndigheden om den pågældendes stilling, arbejdsopgaver og relaterede forhold. Det skal dog understreges, at politiet gerne må orientere ansættelsesmyndigheden om sigtelsen, hvis dette er nødvendigt til oplysning af straffesagen, f.eks. hvis arbejdsgiveren skal afhøres, og kendskab til sigtelsen er nødvendig.

Det følger af JMC nr. 9261 af 19. marts 2025 (indberetningscirkulæret) § 4, stk. 1 og stk. 4, at der skal ske supplerende indberetning ved tiltale, dom, bødeforelæg eller anden administrativ afgørelse. Anklagemyndigheden kan, i relevant omfang, blandt andet foretage følgende:

- Orienter sig i oplysninger om ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse i person- eller mentalundersøgelse foretaget efter retsplejelovens §§ 808-809.
- Afhøre den tiltalte om vedkommendes ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse under hovedforhandlingen.

Har den sigtede pligt til at oplyse om sine ansættelsesforhold?

En sigtet har ikke pligt til at give oplysninger til politiet om sine ansættelsesforhold, bi- og fritidsbeskæftigelse.

Politiet skal i den forbindelse gå frem efter principperne i retsplejelovens § 752, stk. 1-4, således at det bl.a. sikres, at den sigtede vejledes om, at den pågældende ikke har pligt til at udtale sig. Den sigtede bør endvidere vejledes om, at de oplysninger, der afgives til sagen, vil kunne indgå i vurderingen af

strafferetlige forhold vedrørende den pågældende. Det bør fremgå af afhøringsrapporten, at sigtede er vejledt om de pågældende forhold.

2.2.2. Politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning – begået uden for tjenesten

Det skal overvejes, om der skal ske indberetning af straffesagen til Rigspolitiet for så vidt angår politipersonale og til Rigsadvokaten for så vidt angår jurister i politiet og anklagemyndigheden med Justitsministeriet med tilhørende institutioner som ansættelsesområde – se ovenfor under pkt. 2.2.1. og indberetningscirkulæret – og Rigspolitiets kundgørelse A 01, nr. 10 om disciplinærsagers behandling.

2.2.3. Civile ansatte i politiet og anklagemyndigheden som ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse eller strafforfølgning – i eller uden for tjenesten

Det skal overvejes, om der skal ske indberetning af straffesagen til Rigspolitiet for så vidt angår politipersonale og til Rigsadvokaten for så vidt angår jurister i politiet og anklagemyndigheden med Justitsministeriet med tilhørende institutioner som ansættelsesområde - se ovenfor under pkt. 2.2.1., indberetningscirkulæret og Rigspolitiets kundgørelse A 01, nr. 10 om disciplinærsagers behandling.

2.2.4. Udgået

2.2.5. Andre offentligt ansatte

Det skal overvejes, om der skal ske indberetning om straffesagen direkte til ansættelsesmyndigheden (Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Forsvarsministeriets Personalestyrelse eller Forsvarskommandoen) eller til Rigsadvokaten - se ovenfor under pkt. 2.2.1., indberetningscirkulæret.

3. Forberedelse

3.1. Før tiltalerejsning - Forelæggelse af eller indberetning om tiltalerspørgsmålet

3.1.1. Politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning – begået uden for tjenesten

Anmeldelser modtaget den 1. januar 2022 eller derefter

Sager mod politipersonale, jurister eller andre ansatte i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning, vedrørende forhold begået uden for tjenesten, skal forelægges for statsadvokaten inden afgørelse af tiltalerspørgsmålet. For den nærmere afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen se pkt. 4.1.1.

Hvis den pågældende er ansat hos den regionale statsadvokat, hvis område dækker den politikreds, som behandler sagen, skal sagen i stedet forelægges for den anden regionale statsadvokat. Det er politikredsen, som forelægger sagen.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelse kan også undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der har behandlet sagen, forelægges sagen dog i alle tilfælde for statsadvokaten inden afgørelse af tiltalsspørgsmålet, medmindre andet er aftalt med statsadvokaten.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager:

1. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan afgøres af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal afgøres af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til afgørelse.

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter denne var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden var omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordningen. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed). Udvidelsen af Politiklagemyndighedens kompetence medfører ikke ændringer i forhold til behandlingen af straffesager mod politipersonale og jurister i politikredsene og Rigspolitiet vedrørende forhold begået i tjenesten, hvorfor der henvises til det ovenstående afsnit vedrørende anmeldelser modtaget den 1. januar 2022 eller derefter.

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning. Straffesager mod disse personalegrupper vedrørende

forhold begået i tjenesten, hvor anmeldelse er modtaget før den 1. januar 2022, behandles efter følgende retningslinjer:

Andre ansatte end politipersonale og jurister i politikredsene og Rigspolitiet (forhold anmeldt før den 1. januar 2022)

Sager mod andre ansatte i en politikreds eller Rigspolitiet skal forelægges for statsadvokaten inden afgørelse af tiltaleespørgsmålet, uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1, og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelse kan også undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der har behandlet sagen, forelægges sagen dog i alle tilfælde for statsadvokaten inden afgørelse af tiltaleespørgsmålet, medmindre andet er aftalt med statsadvokaten.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager:

1. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan afgøres af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal afgøres af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til afgørelse.

Ansatte ved statsadvokaterne (forhold anmeldt før den 1. januar 2022)

Politikredsen skal forelægge tiltaleespørgsmålet i sager mod ansatte ved statsadvokaterne uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten, for den regionale statsadvokat.

Hvis den pågældende er ansat hos den regionale statsadvokat, hvis område dækker den politikreds, som behandler sagen, skal sagen i stedet forelægges for den anden regionale statsadvokat. Det er politikredsen, som forelægger sagen.

Politikredsen skal dog ikke forelægge sagen, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1, og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelse kan også undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis sagen vedrører den regionale statsadvokat som myndighed, skal sagen forelægges den anden regionale statsadvokat.

Ansatte ved Rigsadvokaten (forhold anmeldt før den 1. januar 2022)

Politikredsen skal forelægge tiltalespørgsmålet i sager mod ansatte hos Rigsadvokaten for den regionale statsadvokat.

Politikredsen skal dog ikke forelægge sagen, når anmeldelsen afvises eller efterforskningen indstilles, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og 2, eller når sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelse kan også undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis sagen vedrører Rigsadvokaten som myndighed, skal politikredsen via statsadvokaten forelægge sagen for Justitsministeriet, som træffer afgørelse om sagens videre behandling.

3.1.2. Civile ansatte i politiet og anklagemyndigheden som ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse eller strafforfølgning – i eller uden for tjenesten

Sager mod civile ansatte i politiet og anklagemyndigheden som ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver som relaterer sig til retshåndhævelse eller strafforfølgning skal forelægges for statsadvokaten inden afgørelse af tiltalespørgsmålet, uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten. For den nærmere afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen se pkt. 4.1.1.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1.

Forelæggelse kan også undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der har behandlet sagen, forelægges sagen dog i alle tilfælde for statsadvokaten inden afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre andet er aftalt med statsadvokaten.

Visse sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser kan som udgangspunkt behandles af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen. Det drejer sig om sager:

4. hvor den pågældende erkender sig skyldig,
5. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og
6. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

De nævnte sager kan afgøres af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal afgøres af en anden politikreds.

Statsadvokaten oversender om fornødent sagen til en anden politikreds til afgørelse.

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022

Anmeldelser modtaget før den 1. januar 2022 skal behandles efter den dagældende politiklageordning. Efter den dagældende politiklageordning var det afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilken personalegruppe den pågældende tilhørte.

Det er alene politipersonale, som er omfattet af den dagældende politiklageordningen. Politipersonale omfatter i denne sammenhæng det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister (dvs. det juridiske personale i politiet og den lokale anklagemyndighed).

Det øvrige personale i politiet (administrative medarbejdere, servicemedarbejdere mv.) samt jurister og øvrigt personale ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten) er ikke omfattet af den dagældende politiklageordning.

3.1.3. Udgået

3.1.4. Rettighedsfrakendelse

Der bør overvejes, om der er tale om en sag, hvor det kan være relevant at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79. Dette kunne f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om sundhedspersonale eller en pædagog eller lignende. Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om rettighedsfrakendelse.

3.1.5. Supplerende indberetning

Hvis der tidligere er foretaget indberetning til Rigsadvokaten, Rigspolitiet eller anden ansættelsesmyndighed i henhold til indberetningscirkulæret eller Rigspolitiets kundgørelse A I, nr. 10, skal der ske

supplerende indberetning om senere anholdelse, fængsling og tiltalerejsningen. Ved dom eller anden administrativ afgørelse se pkt. 6.

4. Jura

4.1. Udvidelse af Politiklagemyndighedens kompetence per 1. januar 2022

Ved lov nr. 1172 af 8. juni 2021 om ændring af retsplejeloven (Nyt uafhængigt tilsyn med bevismidler, udvidelse af politiklageordningen og justering af ordningen med fartbøder til politiets personale i forbindelse med udrykningskørsel som led i tjenesten) får Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) fra den 1. januar 2022 udvidet sin kompetence.

Politiklagemyndigheden vil herefter ud over at behandle klager over og anmeldelser mod politipersonale også skulle behandle klager over adfærd og efterforske anmeldelser om strafbare forhold vedrørende andet personale i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning.

Lovændringen medfører ikke ændringer i forhold til det politipersonale, der allerede er omfattet af Politiklagemyndighedens kompetence. Lovændringen indebærer ændringer for så vidt angår andet personale end politipersonale i politiet og anklagemyndigheden. Disse vil blive omfattet af Politiklagemyndighedens kompetence, hvis de varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning. Udvidelsen sigter til civilt personale i politiet og ansatte ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten).

Med lovændringen vil det således efter den 1. januar 2022 være afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilke typer opgaver den pågældende varetager.

4.1.1. Afgrænsning af opgaver omfattet af politiklageordningen

4.1.1.1. Politimæssige opgaver

Politimæssige opgaver skal afgrænses efter politilovens § 2, og Politiklagemyndighedens kompetence skal således afgrænses ud fra en opgavebaseret model, som knytter sig til varetagelse af politimæssige opgaver. Til politimæssige opgaver knytter sig først og fremmest forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold samt beføjelser, der er knyttet til ordenshåndhævelse. Dette indbefatter f.eks. civile medarbejderes bevishåndtering, kriminalteknisk efterforskning, efterforskning af økonomisk kriminalitet og it-kriminalitet mv. Politimæssige opgaver omfatter endvidere tilsyns- og kontrolopgaver som f.eks. trafikkontrol, udstedelse af tilladelser, paskontrolopgaver mv. Politiklageordningen vil endvidere omfatte det civile personales vejledning af borgere i forbindelse med varetagelse af politimæssige opgaver, herunder det administrative personales varetagelse af 114-opkald. Endelig omfatter politimæssige opgaver, som oplistet i politilovens § 2, f.eks. forvaltning af hittegods, udstedelse af jagttegn og varetagelse af kriminalregistret.

Politiklagemyndighedens kompetence vil ikke omfatte opgaver som støttefunktioner, regnskab, ledelsesunderstøttelse, kommunikation, personaleadministration og lignende administrative funktioner. Det skyl-

des, at de pågældende opgaver i almindelighed ikke er borgerrettede eller har en nær tilknytning til strafforfølgning, efterforskning, bevishåndtering mv., hvor borgeren måtte have forventning om, at den pågældende udøver politimæssige beføjelser.

Kontorpersonale, servicemedarbejdere, administrationsmedarbejdere, studentermedhjælpere mv. vil som udgangspunkt ikke være omfattet af Politiklagemyndighedens kompetence, idet disse medarbejdergrupper i almindelighed ikke varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning. Opgaverne vil typisk involvere personalehåndtering, rekruttering, undervisning af medarbejdere, revision og bogføring, kopiering af sagsakter og øvrige organisatoriske opgaver.

4.1.1.2. Opgaver der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning

Med opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning, forstås navnlig anklagemyndighedens varetagelse af opgaver inden for strafferetsplejen med hensyn til strafforfølgning, herunder retssagsbehandling, gennemførelse af straffeprocessuelle skridt eller tvangsindgreb over for borgerne og borgerrettede opgaver i forbindelse med f.eks. straffuldbyrdelse og foranstaltningsændringer. Det vil endvidere omfatte andre retshåndhævende opgaver, hvor myndighedskompetencen over for borgerne er henlagt til anklagemyndigheden, herunder opgaver om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, aktindsigt i straffesager, sager om tilhold, bortvisning og opholdsforbud samt telefonbetjening af borgere, hvis der er tale om opgaver inden for strafferetsplejen med hensyn til strafforfølgning.

Se forarbejderne til lovændring (L 222 af 28. april 2021).

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Straffens fastsættelse

5.1.1. Skærpende omstændigheder

Efter straffelovens § 81, nr. 8, skal det ved straffens fastsættelse i almindelig indgå som skærpende omstændighed, at en gerning er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tillidsforhold i øvrigt.

Bestemmelsen i straffelovens § 81, nr. 8, suppleres af den særlige udmålingsregel i straffelovens § 157 a om tortur, hvorefter det ved fastsættelse af straf for en overtrædelse af straffeloven skal indgå som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået ved tortur. Bestemmelsen indeholder endvidere en definition af tortur, der er udformet i lyset af definitionen i FN's torturkonvention. Efter straffelovens § 93 b, indtræder der ikke forældelse af strafansvaret for torturhandlinger omfattet af denne særlige strafskærpselsbestemmelse.

5.1.2. Formildende omstændigheder

Efter straffelovens § 82, nr. 12, skal det ved straffens fastsættelse i almindelig indgå som formildende omstændighed, at gerningsmanden på grund af den strafbare handling frakendes en af de i § 79 omhandlede rettigheder eller påføres andre følger, der kan sidestilles med straf. Ifølge Thomas Elholm m.fl., Kommenteret Straffelov – Almindelige del (12. udg.), Djøf Forlag, 2023, bemærkningerne til § 82, nr. 12,

kan der ved strafudmålingen herunder tages hensyn til, at gerningsmanden som følge af lovovertrædelsen er eller må ventes at blive afskediget fra en stilling i offentligt tjeneste.

5.2. Rettighedsfrakendelse

Der bør overvejes, om der er tale om en sag, hvor det kan være relevant at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79. Dette kunne f.eks. være tilfældet, hvis der er tale om sundhedspersonale eller en pædagog eller lignende. Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om rettighedsfrakendelse.

6. Efter dom

Hvis der tidligere er foretaget indberetning til Rigsadvokaten, Rigspolitiet eller anden ansættelsesmyndighed i henhold til indberetningscirkulæret eller Rigspolitiets kundgørelse A I, nr. 10, skal der ske indberetning om sagens udfald, herunder om udfaldet af en eventuel ankesag.

Er der ikke tidligere foretaget indberetning, skal det overvejes, om dommen giver anledning til, at der nu skal ske indberetning til Rigsadvokaten, Rigspolitiet eller anden ansættelsesmyndighed - se ovenfor under pkt. 2.2.1., indberetningscirkulæret og Rigspolitiets kundgørelse A 01, nr. 10 om disciplinærsagers behandling.

7. Love og forarbejder

-Lov nr. 1172 af 8. juni 2021 om ændring af retsplejeloven (Nyt uafhængigt tilsyn med bevismidler, udvidelse af politiklageordningen og justering af ordningen med fartbøder til politiets personale i forbindelse med udrykningskørsel som led i tjenesten)

-Forarbejder til lov. 1172 af 8. juni 2021 om ændring af retsplejeloven (L 222 af 28. april 2021)

-Lov nr. 404 af 21. april 2010 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (ny politiklageordning mv.)

-Cirkulære nr. 9261 af 19. marts 2025_(indberetningscirkulæret)

-Rigspolitiets Kundgørelse A I, nr. 10 af 26. september 2014 om disciplinærsagers behandling

-Retsplejelovens § 97, jf. forvaltningslovens kap. 2

Bilag

Bilag 1 - Spørgertræ

